

Беседа Патријарха српског Порфирија у Саборном храму у Сарајеву, 16. октобар 2021. године

Ваше Високопреосвештенство, преосвећена господо и браћо архијереји, часни оци, браћо и сестре, мало би било да кажем да је данас моје срце испуњено истинском радошћу, радошћу духовном, радошћу у Богу што сам по благослову и позиву Вашег Високопреосвештенства данас заједно са свима вама овде, под сводовима овог предивног храма сазданог у славу и част Пресвете Богородице и што сам у овом, опет морам рећи, предивном граду Сарајеву.

Сарајево је град, који опточен планинама делује затворен у себе, а заправо од почетка свога настанка он је веома широкогруд град, отворен на све четири стране света, у који су долазили људи из различитих крајева, са различитим искуствима, доносили дарове у њега, а исто тако обогаћени из њега одлазили. И не само да је то град у који се долазило и одлазило са свих страна, са различитим печатима, личним, идентитетским, културним, духовним и сваким другим, него је то пре свега град јединствен по гласу и лепоти управо оних који су у различитости кроз векове овде живели и не само укрштали и прожимали своја искуства, своје културе и своје духовности, него су свако полазећи од свога посебног печата рађали јединствене плодове који су носили управо у себи богаство и лепоту различитости, а опет показивали јединство призива Божјег да сви једно будемо.

Град Сарајево, дакле, кроз векове јесте отворен град, а православни

хришћани, православни Срби, у овом граду у најмању руку од четрнаестог века живе и моле се Богу. О томе сведочи други храм тзв. Стара црква која је посвећена Светим Архангелима. И други народи, они који исто тако верују у једнога Бога али на другачији начин, том једном Богу се моле овде уназад много векова и не само да су засновали своје постојање него истински су уградили себе и оно што јесу у овај град, у међусобно прожимање, у истинску и праву духовну и културну заједницу. Мало је таквих градова у свету, у Европи готово да их нема. На само неколико десетина или стотина метара размака налазе се богомоље које припадају различитим црквама и различитим религијама, богомоље у којима се сабирају људи који се обраћају Богу. Одавде, од наше православне цркве, на стотину или неколико стотина метара налази се и католичка црква, ту је и џамија, ту је и синагога. И све те вере потичу из истог корена, из љубави Божје, из стваралачке силе Божје, из Онога који је створио свет благодаћу својом и човека као круну света, као икону своју, који је створио народе, како вели апостол Павле: све народе од исте природе, и свим народима одредио времена и границе да се крећу кроз историју само са једним јединственим циљем, а то је да би сви народи и они који чине те народе упознали Бога, њега једнога Творца, за кога исти апостол Павле каже да је Он ту међу нама, да није далеко од нас. То је дакле циљ постојања народа, постојања појединаца и личности унутар тих народа, да упознамо Бога, да упознамо вољу Његову.

И зато овај град и ови простори нуде чврсто искуство и оквири у којима сви знају не само да треба да препознају и прихватају једни друге, него сви знају да је други дат као могућност за прослављање Бога, за упознавање себе самога, а кроз сусрет са Богом и спознају себе самога, да је други шанса за раст, за раст у Богу као појединац али и као народ и као заједница свих. Овде постоје чврсти оквири за то, а знамо опет да је много пута било да нисмо препознавали једни друге, не само у смислу познанства међу народима, већ нисмо познавали једни друге, ни себе унутар једног народа, нисмо познавали и препознавали себе ни унутар једне породице, а често нисмо препознавали ни сами себе, тј нисмо знали ко смо и шта смо управо стога што смо заборављали на овај позив и призив апостола Павла, на опомену и на упутство зашто постојимо као личности и зашто постојимо као народи. Ако мислимо да постојимо да бисмо се затворили у себе, у своју љуску, да бисмо се затворили у кулу од слоноваче без могућности да из ње излазимо и без могућности да нам у њу неко долази, онда заправо не само да нисмо препознали призив Божји, глас Његов, него онда нисмо добро ни чули тај позив. Много пута падали смо појединачно и сви заједно. Али исто тако историја овога града, историја ових простора нас учи да смо после сваког

промашаја и једностраног и заједничког пада опет налазили начина да препознамо једни друге, да смо потребни једни другима и да можемо да идемо даље. Стога не треба да нас чуди што смо међусобно толико прожети и комшијски и културно и економски и политички, али и родбински често. Ништа то засигурно није случајно. Све је то израз промисла Божјег, давање љубави Његове да бисмо Њега упознали као једнога истинитог Бога, Спаситеља нашег Исуса Христа, Сина Божјег, који је дошао у свет да успостави са нама заједницу, да покаже да дистанца и јаз није оно због чега постојимо. Он не само да је премостио јаз између људи, између онога што није толико далеко међусобно, по својој природи, по ономе што јесте, него је дистанцу и јаз између створеног и нествореног премостио и учинио да можемо бити учесници онога што није створено, да можемо бити учесници Царства Божјег, лепоте и богатства будућега века већ овде и сада. То све међутим није нешто што нас чека у апстрактној, недодирљивој удаљености. Све то итекако јесте реалност дата да њом живимо овде и сада искључиво и онда када је реч Божја закон по којем живимо. Зато смо створени и као личности и као појединци, понављам, и као народи. Од једне природе, понављам, вели апостол Павле, дати су нам времена и границе. Нисмо ми они који одлучују о томе колики је то временско-просторни оквир који нам је дат да бисмо упознали Њега, Бога јединога и живог. Упознавајући себе, препознавајући своје дарове и своје таленте, познавајући свој идентитет који без Бога не постоји, препознајемо и своју различитост, знајући да она није дата као тачка раздвајања него као тачка која је одскочна даска која нас баца у сусрет ближњем, а то може бити управо онај који опет има свој посебни печат, свој дар као своју одскочну даску која треба да га катапултира нама у загрљај.

Браћо и сестре, није чудо што је овај храм посвећен Пресветој Богородици, а Стари храм Светим Архангелима. То је поука, порука и задатак нама православним хришћанима који живимо овде, поука и порука Пресвете Богородице, која је истовремено наш покров и наша заштита и заступница пред Богом, као и пример за углед. Њена порука и поука срочена је у једној јединој реченици када је била суочена са немогућим, али заиста са немогућим, са оним што не само да надилази и превазилази њене снаге и њене капацитете, него и са оним што превазилази њену и уопште људску природу, а то је да Она постане место, пећина, простор кроз који нам Бог долази у свет. Реченица којом на немоћ своје природе и свог ума пред том тајном јединства и сусрета са Богом изговара јесте: Нека буде по речи Твојој Господе. Ако је то полазна тачка нашега постојања онда неће бити никаквих недоумица, непознаница и дилема у нашим животима. Унапред ће нам све

бити јасно, а пре свега чињеница да је Бог међу нама, да је Бог у нама, да Дух Свети станује у нама и да је наше биће, наше тело, наше постојање дато као храм Божји, али и позвано да постоји и непрестано се остварује и реализује као храм Божји. То није могуће никако другачије осим испуњавањем заповести Божјих, јеванђељских заповести, пре свега заповести Божје о љубави читавим својим бићем према Њему, једином живом у Тројици Богу, али на исти начин и управо због тога и љубави према ближњем, а то је заправо сваки човек.

Зато, браћо и сестре, Свети Арханђели, коме је посвећен Стари храм, створени из љубави Божје да служе људима и Богу непрестано, беспоговорно и неуморно, истовремено треба да нам буду пример за углед, да будемо увек спремни да желимо, да хоћемо да наш став буде став послушања, а истовремено љубави у односу на Бога. Свакако да ће нам свакодневница бити испуњена падовима, слабостима, грехом, неспоразумима. Међутим, ако имамо чврсту одлуку и будемо спремни да маколико немоћни и слаби никада нећемо да одустанемо од опредељења да нам Свети Архангели буду пример за углед, сигурно је да ће увек Бог бити са нама и баш онда када будемо свесни своје немоћи и својих слабости.

Радујем се, Ваше Високопреосвештество, што смо данас по Вашој љубави и промислу Божјем сабрани под сводовима ове светиње. Управо због тога што овај град има залог љубави и заједнице као задатак имамо да не дозволимо да нас предупредује неко, и то мислим на све људе који живе овде, да нас учи и показује и указује на то да треба да будемо верни речи Божјој, речи Христовој. Не треба да дозволимо да неко споља насилно показује и указује на то да као они који верују у Бога треба да будемо отворени једни према другима, да разговарамо једни са другима, да размењујемо искуство и љубав међусобно, што је много више од једног спољашњег, политичког и често политиканског дијалога. Треба да оставимо високе и високопарне речи и високосветске политике и теорије и да се спустимо на најнижу могућу тачку вере у Бога, ми – вере у Христа и свако други – вере којом верује на свој начин, јер нема те вере у Бога која је уткана овде у саме корене и темеље овога града а да не упућује на то да је сваки човек Богом створен и да нико не постоји без оног другог и да не постоји онај који може речи да му други није потребан. Довољно је да се спустимо на веру обичног, једноставног човека, да се спустимо на дно своје душе, да не тражимо споља решења, него ту у себи, у молитви да чујемо глас Божји, да чујемо реч Његову која ће засигурно рећи с једне стране: Буди то што јеси. Ти мораш знати ко си и мораш знати свој посебан печат, мораш знати да си непоновљив, али исто

тако мораш знати да је свако непоновљив и да се у сазвучју непоновљивости и у букету различитости испевава хармонија космичка као песма у славу Божју.

Нека су молитве Пресвете Богородице са свима вама. Наше молитве, наша љубав и све што стоји до нас биће увек са вама до крајњих могућих граница, до спремности да све што имамо делимо са вашом љубављу и исто тако да све што и јесте ваше по љубави Божјој и по Христу постаје и наше. Долазићемо овде у духу Јеванђеља, у духу мира и љубави, љубави и мира Христовог, да се утврђујемо у вери и да опет по истом апостолу Павлу тешимо једни друге вером међусобно. Нека молитве Пресвете Богородице закриљују свакога од вас, ваше породице, ваше пријатеље, сроднике, комшије. Нека молитве Пресвете Богородице буду и са онима који не желе да буду са нама или не могу да буду са нама данас овде, да молитве одобровоље, омекшају наша срца и срца свих људи и Њене молитве да учине да мир овде и свугде буде алфа и омега, почетак и крај наших хтења, жеља и напора. Нека молитвама Пресвете Богородице живи Господ Један у Тројици, Отац и Син и Свети Дух, како слављен од Ње и Светих Архангела и свих светитеља Божјих буде прослављан и од нас, овде и сада и у векове векова. Амин!

spc.rs